

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев1 50/2014
03.07.2015. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Снежане Андрејевић, председника већа, Споменке Зарић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиоца Е.Д. из О., чији је пуномоћник Т.Д., адвокат из Б., против тужене Републике Србије, коју заступа Републички јавни правобранилац, ради накнаде нематеријалне штете, у поновном поступку одлучивања о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж бр.4185/10 од 10.03.2010. године, у седници већа од 03.07.2015. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Првог општинског суда у Београду П бр.491/07 од 20.03.2009. године у делу става првог изреке, којим је одбијен тужбени захтев тужиоца Е.Д. за накнаду нематеријалне штете због смрти блиских сродника у укупном износу од 8.500.000,00 динара са припадајућом законском затезном каматом и пресуда Апелационог суда у Београду Гж бр.4185/10 од 10.03.2010. године, у делу којим је потврђен наведени део првостепене пресуде, и предмет се уступа Првом основном суду у Београду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог општинског суда у Београду П бр.491/07 од 20.03.2009. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужилаца да се тужена обавезе да им накнади нематеријалну штету због смрти блиских сродника, укупно 52.000.000,00 динара, и то тужиоцу Е.Д. за претрпљене душевне болове због смрти блиских сродника укупно 8.500.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 20.03.2009. године до исплате. Преосталим делом става првог изреке одлучено је о тужбеним захтевима осталих тужилаца. Ставовима другим и трећим изреке одлучено је о захтевима тужилаца за ослобађање од судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж бр.4185/10 од 10.03.2010. године, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена првостепена пресуда у ставу првог изреке.

Против другостепене пресуде тужиоци су преко пуномоћника изјавили ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Пресудом Врховног касационог суда Рев 85/11 од 13.04.2011. године, ставом другим изреке одбијена је као неоснована ревизија тужиоца Е.Д. изјављена против другостепене пресуде. Ставом првим изреке, одбачена је као недозвољена ревизија осталих тужилаца.

Одлуком Уставног суда Уж 3873/2011, донетом на седници већа одржаној 11.07.2014. године, ставом првим изреке, усвојена је уставна жалба Е.Д. и утврђено да је пресудом Врховног касационог суда Рев 85/11 од 13.04.2011. године повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење, зајемчено одредбом члана 32. став 1. Устава Републике Србије. Ставом другим изреке, поништена је пресуда Врховног касационог суда Рев 85/11 од 13.04.2011. године у ставу другом изреке и одређено да исти суд донесе нову одлуку по ревизији подносиоца уставне жалбе Е.Д., изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4185/10 од 10.03.2010. године. Ставом трећим изреке одбачена је уставна жалба осталих подносилаца.

У поновном поступку по ревизији тужиоца Е.Д., Врховни касациони суд је испитао другостепену пресуду у побијаном делу, на основу члана 399. Закона о парничном поступку – ЗПП ("Службени гласник РС", бр. 125/04, 111/09), који се примењује на основу члана 506. став 1. ЗПП ("Службени гласник РС", број 72/11) и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажном пресудом Окружног суда у Београду К бр.1823/04 од 17.06.2005. године, окривљени С.Ц. је оглашен кривим за извршено кривично дело ратног злочина против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СРЈ, зато што је 28.03.1999. године у Подујеву, заједно са још неколико лица, као припадник јединице "Шкорпиони" у резервном саставу МУП РС и оружаних снага СРЈ, кршећи правила међународног права за време оружаног сукоба, са умишљајем учествовао у лишењу живота више лица, међу којима су и супруга, четворо деце и мајка тужиоца. Тужбу за накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због смрти блиских лица у укупном износу од 8.500.000,00 динара тужилац је поднео 24.01.2007. године, на основу члана 172. Закона о облигационим односима и члана 35. Устава Републике Србије.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев тужиоца за накнаду нематеријалне штете са припадајућом законском затезном каматом. Будући да је нематеријална штета тужиоцу проузрокована 28.03.1999. године, а да је тужба поднета 24.01.2007. године, нижестепени судови су оценили да је протекао рок застарелости из члана 376. став 2. Закона о облигационим односима од 5 година од настанка штете. Протеком овог рока, на основу члана 360. став 1. Закона о облигационим односима, престало је право тужиоца да од тужене захтева испуњење обавезе накнаде штете.

У одлуци Уставног суда Уж 3873/2011 од 11.07.2014. године, наведено је да је Уставни суд на седници одржаној 07.07.2011. године заузео правни став да у случају када је штета проузрокована кривичним делом (члан 377. Закона о облигационим односима), ако је за кривично гоњење предвиђен дужи

рок застарелости од рокова прописаних чланом 376. Закона о облигационим односима, захтев за накнаду штете према сваком одговорном лицу, а не само штетнику, застарева када истекне време одређено за застарелост кривичног гоњења, само ако је правноснажном пресудом утврђено постојање кривичног дела и окривљени оглашен кривим за кривично дело. У конкретном случају је утврђено да је окривљени припадник јединице у резервном саставу МУП-а РС и оружаних снага СРЈ, оглашен кривим за извршено кривично дело ратног злочина против цивилног становништва и осуђен на казну затвора правноснажном пресудом Окружног суда у Београду К 1823/04 од 17.06.2005. године. У погледу примене рока застарелости потраживања накнаде штете која је причињена кривичним делом, Уставни суд сматра да се одредбе члана 377. Закона о облигационим односима примењују не само када се накнада штете захтева од учиниоца кривичног дела као непосредног штетника, већ и од другог лица које одговара за штету иако није учинилац кривичног дела, у овом случају државе, која одговара по основу члана 172. став 1. Закона о облигационим односима.

С обзиром на наведено, у побијаном делу нижестепених пресуда је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Наиме, оцењено је да је потраживање тужиоца застарело, применом рокова из члана 376. ст. 1. и 2. Закона о облигационим односима, а по правном ставу наведеном у одлуци Уставног суда, рокове застарелости накнаде нематеријалне штете требало је ценити према одредби члана 377. Закона о облигационим односима, јер се овај рок не односи само на починиоца кривичног дела, већ и на тужену, која одговара по основу члана 172. став 1. Закона о облигационим односима. С обзиром да је тужбени захтев тужиоца одбијен као неоснован због застарелости потраживања, у нижестепеним пресудама није утврђивано чињенично стање од значаја за одлучивање о висини накнаде нематеријалне штете, у смислу члана 200. Закона о облигационим односима. Стога су обе нижестепене пресуде укинуте у делу који се односи на тужиоца Е.Д., и предмет је уступљен Првом основном суду у Београду, на основу члана 3. став 1. тачка 4. Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава.

У поновном поступку, првостепени суд ће узети у обзир изнете примедбе и донети правилну и закониту одлуку.

Из наведених разолога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, на основу члана 407. став 2. ЗПП.

**Председник већа-судија
Снежана Андрејевић, с.р.**